

Gevangenis: quota tegen overbevolking

Nieuws donderdag 31 oktober 2024

Op 10 oktober gaf de directeur-generaal (DG) van EPI tijdens het sociaal overleg toelichting bij haar plan om de hoge overbevolking in de gevangenis terug te dringen door quota te hanteren. Eenvoudig gezegd, wil zij een systeem invoeren waarbij met kleurencodes (groen, oranje en rood) aangeduid wordt in welke mate een gevangenis normaal bezet, dan wel overbezet is. Wat denken wij daarvan?

Wanneer er sprake is van een 'code oranje', zijn maatregelen noodzakelijk om het aantal gedetineerden te doen dalen, zoals het Verlengd Penitentiair Verlof (VPV).

In het geval van een 'code rood' (wat eigenlijk het falen van de maatregelen tijdens code oranje betekent) moet de wetgeving toelaten dat de minister van Justitie weigert gedetineerden op te (laten) sluiten tot het aantal terug gezakt is.

Om te komen tot een haalbaar plan zijn er dus grondvoorwaarden nodig, zoals aanpassingen aan de huidige wetgeving en bepalen van quota die als 'code groen' gezien worden.

Positief, maar!

Om te komen tot deze quota is het volgens ons nodig te kijken naar het aantal vierkante meter van de cellen en voor hoeveel gedetineerden de keuken, de wasserij en het sanitair kan instaan om humane detentie mogelijk te maken.

Bijkomend is het natuurlijk ook noodzakelijk rekening te houden met de mogelijkheden die er zijn om te voldoen aan de overige verplichtingen die men heeft ten aanzien van gedetineerden met betrekking tot bezoek en tijd in open lucht.

In eerste instantie hebben we het gevoel dat de directeur-generaal voor het tot stand brengen van quota per gevangenis op dezelfde manier redeneert zoals wij, wat op zich positief is. Tijdens het eerste gesprek over dit onderwerp merkten we echter dat we een andere visie hebben op het bepalen van de verschillende fases (groen, oranje en rood).

De directeur-generaal is van oordeel dat er pas maatregelen (code oranje) moeten getroffen worden wanneer de nationale quota (de optelsom van de quota van alle gevangenis) overschreden wordt en dat ook het sluiten van de toegang tot de inrichting (code rood) pas aan de orde is wanneer de buffer die code oranje in de praktijk is, niet werkt en er een nog te bepalen bovengrens overschreden wordt.

De ACOD vroeg de directeur-generaal hoe zij denkt te werken met een nationaal quotum voor code oranje en code rood, wetende dat het verplaatsen van gedetineerden naar andere gevangenis binnen code groen beperkingen heeft.

Zo zal men een teveel aan gedetineerden in gevangenissen binnen regio Noord niet kunnen oplossen door gedetineerden te verplaatsen naar gevangenissen binnen regio Zuid (taalwetgeving).

Door te werken met een nationaal quotum zou je dus met grondslapers in enkele gevangenissen kunnen geconfronteerd worden, zonder dat je nationaal gezien in code oranje zit en er dus geen maatregelen kunnen getroffen worden. Bijkomend riskeer je op deze manier dat de Brusselse gevangenissen zullen fungeren als 'nationale buffer', waar men met gedetineerden van zowel regio Noord als Zuid naartoe verschuift, wat allesbehalve een deugdelijke oplossing is.

Quota per regio

Het lijkt ons logischer te werken met een quotum per regio, waarbij er overgegaan kan worden tot maatregelen (inclusief weigeren nieuwe gedetineerden) wanneer binnen een regio het totaal aantal gedetineerden een nog te bepalen bovengrens bereikt heeft.

Een eerste versie, met cijfers, wordt op dit ogenblik uitgewerkt door de directeur-generaal, samen met een aantal actoren in en om de gevangenissen, en zal daarna besproken worden met de vakbonden.

We willen deze nieuwe aanpak van een oud zeer zeker en vast een eerlijke kans geven en zullen wanneer we in het debat betrokken worden, constructief maar ook kritisch kijken naar het (eerste) resultaat. Immers, de werkomstandigheden van het personeel zijn rechtstreeks verbonden met de levensomstandigheden van de gedetineerden. Als die kunnen verbeteren, zal ook voor het personeel de situatie erop vooruitgaan.

Over een ding is alvast iedereen het eens: de tijd dringt, want de huidige toestand in de gevangenissen kan enkel en alleen maar als code rood beschouwd worden.

Robby De Kaey